SENDİKA

Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Alanda Kol ve Kafa İşçisinin Davalarını Güder

Sene : 1 Sayı 15 — ŞİMDİLİK CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR — Fiyatı 10 Kuruştur. — 7 Aralık 1946

Sendika Kongresini Polis men'etti

Maden Sanayi İşçileri Sendikasının yarınki pazar günü yapacağı kongre polis tarafından men edilmiştir. Bunun sebebini soran alâkalılara Beşiktaş Polis karakolunca 4-12-946 tarih 593 sayılı bir mahrem emirden bahsedilmiş ve bu toplantının asayiş bakımından mahzurlu görüldüğü cevabı verilmiştir.

Bu mahrem emrin menşei malûm değildir.

"Demokrasi var„ denen yerde böyle kanun yapılmaz

"İşçi ve işveren meslek dernekleri ve dernek birlikleri hakkındaki kanun tasarısı„ nın tamamını nihayet okuduk. Bu tasarının ne maksatla hazırlandığı zaten biliniyordu: Türk işçisi tarafından tertemiz niyetlerle kısa zamanda geliştirilen sendika hareketini türlü engellerle frenlemek; bağımsız Türk sendikalarının apaçık, dümdüz yoluna gizli mayinler yerleştirmek.

Tasarı sahiplerinin bu maksat uğrunda büyük gayretler sarfettikleri görülüyor. Bâzı maddeler kasden vüzuhsuz, lâstikli yazılmış, "siyaset" gibi sınırla rı belirsiz, kaypak kelimeler kullanılmış, "genel sözleşmeler akdetmek" gibi tabirlerle, "toplu iş mukaveleleri" nin kabul edildiği hissi uyandırılmağa çalışılmış, İş ve Cemiyetler kanunlarının insan hak ve hürriyetlerine en aykırı hükümleri bir misli şiddetlendirilerek, ama sadece rakamlar halinde bu tasarıya aktarılmıştır. Öyle anlaşılıyor ki tasarı sahipleri bu kanunun başka dillere tercüme edilebileceğini düşünmüşler, demokrasiye aykırı hükümlerini yabancılardan gizlemek için bir hayli ter dökmüşlerdir

Tasarının ruhunu vermeğe çalışacağımız bu yazıda maddeler üzerinde birer birer duramıyacağız. Yalnız, bir dördüncü madde var ki, buna kısa da olsa göz atmadan geçemiyeceğiz:

"İşçi ve işveren dernekleri siyasetle ve siyasî propaganda ve yayın faaliyetleriyle iştigal edemezler ve her hangi bir siyasî teşekkülün faaliyetlerine vasıta olamazlar."

Hemen söyliyelim ki, tasarıyı hazırlatanların son zamanlarda her fırsatta demokrasiye örnek diye gösterdikleri memleketlerden hiç birinin kanunlarında böyle bir maddeye yer verilmemiştir. Yazımızın sonlarında kendileriyle de birazcık konuşmayı düşündüğümüz, Çalışma Bakanlığı İngiliz müşavirlerinin memleketlerinde, İngiltere'de ise 7 mart 1913 tarihli kanunla sendikalara, aktif bir şekilde siyasi hareketlere katılmak, meselâ seçimlere karışmak ve bu iş için ayrı bir fondan para harcamak hakkı bile tanınmıştır.

"Siyaset" nedir? Daha dün, Çalışma Bakanlığınca çıkarılan "Çalışma" dergisinin son sayısında (sayı: 12) millî gelirin türlü sınıflar arasında bölünme nisbetlerinin "sosyal sınıfların içtimaî ve siyasî iktidar şartlarına tâbi olarak taayyün ettiği" belirtiliyor, ve ücret mevzuunun "sosyal politika ile ekonomi politikasının birleştiği bir sahada" bulunduğuna işaret ediyordu. O halde bir sendikanın, başlıca mevzularından biri olan ücret mes'elesini kurcalaması "siyasetle meşgul olmak", meselâ ücretlerin arttırılması yolunda neşriyat yapması da (ki bu, bugünkü hükümler yüzünden ancak devlete karşı yapılabilecektir) "siyasî propaganda ve yayın faaliyetleriyle iştigal etmek" sayılacak. Fertlerinin yüzde doksandokuzunu yarı aç yarı tok yaşatan bir cemiyette, tombul yanaklı oğlan resmi yapmanın bile siyasî bir maksadı, bir mânası vardır. Sonra, hem bir siyasî partiye mensup bulunmak, hem de bir sendikanın idare kurulu üyesi olmak gibi, son tasarıda çok şükür inkârından vaz geçildiğini gördüğümüz, Ana yasa ile teyid edilmiş iki ana hakkı aynı zamanda kullanmanın neticesi ne olur? Eğer böyle birisi C.H.P. nin adamı değilse, olacak şey kendisiyle birlikte sendikanın da yıkılmasıdır.

Bu maddenin müeyyideleri altıncı maddede yazılı. Bizce bu iki madde birleştirilip "Hükümet dilediği derneği faaliyetten men'edebilir; bu derneğin hükümetçe sonradan yasak sayılacak şeylere aykırı kararlarına iştirâk etmiş olan üyeleri bir yıl müddetle başka bir meslek derneğine üye olamazlar, denilseydi, daha açık konuşulmuş ve Türk hâkimlerinin boş yere vicdan azabına sokulması önlenmiş olurdu.

İş ve Cemiyetler kanunlarının tasarıda atıfta bulunulan maddeleri, başlıca, grev yasağına ve polisin âdetâ derneklerin bir cüz'ü mütemmimi sayılmasına aittir. Tasarıyı hazırlayanlarca bilhassa demokrat sayılan memleketlerden hiç birinde eşine rastlanmayan bu hükümlerin buraya, müeyyideleri bir misli şiddetlendirilerek aktarılması değil, öbür kanunlardan da bir an önce çıkarılması lâzımgelirdi. "Grev suçu!". Grev gibi tabiî bir hakkın bu memlekette hâlâ suç sayılması, yalnız onların değil, her Türkün yüzünü kızartmalıdır.

Tasarıda bir de, bütün vasıfıariyle işçi olan ve sayıları yüzbinlere varan küçük san'at işçilerinin sendika kurma haklarını ellerinden almak gayreti seziliyor:

"... Esnaf veya esnaf yanında çalışanlar arasında kurulmuş veya kurulacak dernekler hakkında bu kanun hükümleri uygulanmaz." (mad. 2)

Eğer birinci maddede "Bu kanunda yazılı şartları haiz ol-

Devamı 2 inci sayfada

SENDİKACI

İşçinin Alım Kabiliyeti Azalıyor

Halk Partisi her zamanki gibi, Türk İşçisinin hayat şartlarına kulak asmamakta, ücretlerin arttılması lüzumuna göz yummaktadır

7 eylül kararları üzerindeki son tartışmaların Meclis'e kadar süren safhasını 3 üncü sayımızda gözden geçirmiştik. Vardığımız netice, bu tartışmaların C. H. P. ile Demokratlar arasında "sen, ben„ kavgasından öteye gitmediği idi. 7 eylül kararları hangi zümreler yüzünden alınmıştır?, bu kararlardan hangi sınıf ve zümreler faydalanmıştır?, bu yüzden hayat şartları büsbütün kötüleşen sınıf ve tabakalar hangileridir? Haftalarca süren tartışmalarda bu ve buna benzer suallere cevap değil, yer bile verilmemişti.

Bununla beraber Demokratlar ellerindeki en sağlam kozları Meclis tartışmalarına saklamış olabilirlerdi. Rakamlarını, endekslerini, diğer delillerini ortoya atarlar, "işte fiyatlar, işte işçi ücretleri„, "işte köylünün sattığı mahsullere ait fiyat serileri, işte köylü tarafından satın alınan mamûllerin köy fiyatları„, işte işçinin, köylünün, fakir memurun geçinme vaziyetlerini, ne yiyip ne içtiklerini, ne giyip yaktıklarını, nerelerde oturduklarını gösteren malûmat ve rakamlar, "işte sermayenin 7 eylül kararlarından sonra olduğu gibi, bu kararlardan önce de yaptığı vurgunları açığa vuran deliller, kâr nisbetleri, sermaye toplamaları, İlh..

(Devamı Sayfa 2 de)

"Amerika'da 400.000 ameleye grev emri verdiği için para cezasına mahkûm olan Kömür işçileri Sendikası Reisi John Lewis

Amerikan grevleri

Kömür işçileri sendikası başkanı John Lewis mahkûm oldu.

Amerikada devam etmekte olan kömür işçileri grevi dolayısiyle sendika başkanı John Lewis'i mahkeme etmekte olan mahkeme başkanı kararı 4-12-946 günü tebliğ etmiştir.

Bu karara göre Amerika kömür işçileri sendikası 3,5 milyon dolar, sendika başkanı lewis'de 10 bin dolar para cezasına çarptırılmışlardır.

Sendikanın avukatı bu kararı sendikayı dağıtmağa mâtuf siyasi bir hareket olduğunu iddia ederek protestoda bulunmuştur.

Lewis bu kararı tehevvürle karşılamış, başkanın kendisini hapis cezasiyle tehdidine rağmen, doğacak neticeden mahkemenin mes'ul olacağını bildirmiştir.

Yeni bir iktisadî buhran mı?

Amerika'da beliren yeni iktisadî buhran, dünya buhranına gidebilir

1929' da Amerika'da patlak verip sonra bütün dünyayı saran büyük iktisadî buhran sona ermeden ikinci dünya harbi başladı. Harp boyunca gerek İngiltere, gerek Amerika hükûmetleri ve halkı harpten sonra yine işsizlik ve buhranla karşılaşma korkusundan kurtulmadılar ve bunun için de bir takım tedbirlere, iktisadî güçlüklere karşı hazırlıklı olmıya çalıştılar. Umuluyor ki, harpten sonra hiç değilse dört beş sene geçmeden bir buhran olmaz. Harpte halkın kazancı artıyor, halbuki satın alacak istihlâk eşyası bulamadığından kazancını harcıyamıyordu. Bu biriken satın alma kudretinin harpten sonraki yıllarda harcanışı ve hükûmetlerin girişeceği büyük mesken inşası programları bir buhran ihtimalini bir kaç sene geciktirecekir, o bir kaç sene zarfında da yeni kanunlar, sigortalar, iktisadî programlarla buhrana karşı tedbir alınmış olacaktı. Vaziyetin böyle olacağı sanılıyordu.

Halbuki sulhün daha ikinci

(Devamı 3 ncü sayfada)

Zindanlarda Çürütülen Yunanlıların Feryadı

"4 ayda 411 demokrat öldürüldü ve katiller yakalanmadı. Buna rağmen demokratik şuur tetiktedir.„

(Yunanistandan Amerikaya gönderilen bu mektup New-yorkta çıkan İngilizce ve Rumca ETNİKOS KİRİKS adlı gazetenin 22 Eylül 1946 tarihli nüshasında aynen neşrolunmuştur.)

Nktional Herold gazetesi muharrirlerinden Mr. E. Velacbos'a :

Yunanistanda hükûmet kuvvetleri demokrat unsurlara karşı geniş ölçüde bir temizleme hareketine girişmiş bulunmaktadır. Devamlı ve sistemli bir şekilde demokrat temayüllü vatandaşlar sudan bahanelerle mahkemeye sevk olunup ağır hapis cezalarına çarptırılmaktadır. Hükûmet, harpten çıkmış olan vatanımızı imar ve yeniden ihyaya çalışacak yerde monarşist sürülerini el altından kışkırtıp destekliyerek mevcut binaları da tahrip ettirmektedir. Böyle bir komploya en son kurban giden kasabalardan biri Argyro Pouli dir. Kundakçıların aşikâre istedikleri seri halindeki cinayetlerine hep göz yumulmaktadır. Demokrat olarak tanılan vatandaşlar muhtelif bahanelerle rüsmî işlerden uzaklaştırılmaktadırlar. Aylardanberi, binlerce kahraman antifaşist Yunan mukavemet hareketi mensubu hapishanelerde tutulmaktadırlar. Hükûmet iktidarı eline alalı henüz 4 ay bile olmadığı halde 411 demokrat vatandaş meçhul katiller tarafından öldürülmüş ve bu cinayetlerin faillerinden hiçbiri bulunmamıştır. Bütün bu teröre rağmen halkta uzun mücadeleler neticesi kazanılmış bulunan

(Devamı 2 nci sayfada)

İşçinin alım kabiliyeti azalıyor

(Baş tarafı birincide)

İlh..„ derlerdi. Böylece, ilkin, "Türk lirasının iç ve dış değerleri arasındaki açıklık'ın neden ileri geldiği anlatılmış olur, bu kararlar yerine hangilerinin alınması lâzım geldiği de kendiliğinden meydana çıkardı. 7 eylül kararları yıllardan beri yürüyen yolun tabii bir merhalesidir. "Geniş halk kitleleri zararına sermayenin başı boşluğu hattâ teşvik ve himayesi„ diye kısaca anltabileceğimiz asıl sebeb ortadan kalkmadıkça bu türlü kararlar ergeç alınacaktı. Demokratlar da iktidarda olsalardı başka türlüsünü yapamaz, yapamazlardı. 7 eylül olmamış ta, 8 ocak olmuş. Bunun başka türlüsü, sermayeye harp içindeki vurgunlarını ödetmek ve yeni vurgunlara engel olmak suretiyle iç fiyatları yukarıdan aşağıya itmekti. İkide birde "sınıf partisi değil, millî partiliyiz„ diyen bir partinin böylesini yapamıyacağı besbellidir. Nitekim, Demokratlar bir tartışmayı kazanmak pahasına sınıflarını inkar etmemişler ve hiç değilse sözle olsun böyle bir yolu seçmemişlerdir. Bu yüzden gerek sualleri, gerekse C.H.P. nin cevaplarına mukabil cevapları hep havada, sathî kaldı. Sözlerinin bir yerinde "alınan kararlardan dolayı hasıl olan... para farkı müstahsile aksetmiş değildir„ dediler; bu iddialarını bile sonuna kadar götürüp, bu farkın sermaye çevrelerine aksettiğini açıkça söylemediler. İşçi sınıfının durumundan ise bahis bile açmadılar. Yalnız, 7 eylül kararlarının neticelerini sayarken, işçi ücretlerinin artması ihtimalini bu kötü neticelerden biri olarak göstermekten kendilerini alamadılar;

"Gelecek ithal mallarının fiyatı büyük bir artış gösterecektir. Dahilde istihsal olunan mamûllerimizin de ezkisine nazaran çok fazla bir fiyat göstermesi muhakkaktır. Çünkü mamûlleri yapan makineler hariçten daha yüksek ücretle gelecek, işçi ücretleri yükselecek, münakale vasıtalarının artmış olması bu mamûllerin fiyatlarında büyük tereffüler kaydedecektir. Bütün bunlara mukabil memur maaşlarına yüzde yirmi gibi az bir zam olduğu görülüyor„

Dediler. Demokratlar, işçi ücretlerinin 7 eylül kararlarından önce de ne kadar düşük olduğunu, işçi kazançlarının en aşağı dereceli memur kazançlarından da çok aşağıda bulunduğunu bilmiyor değillerdi. Amma sözcülerini böyle konuşturmayı tercih ettiler.

Demokratlar Meclis tartışmalarında da 7 eylül kararlarına esasta muhalif olup olmadıklarını, kendileri iktidarda bulunsalardı alacakları kararların neler olacağını belirtmeden geçtiler. Daha doğrusu, şu sözleriyle, kendilerinin de işin pek farkında olmadıklarını belirtmiş oldular:

"Memlekette milletle hükûmet arasında büyük bir itimadsızlık devam ediyor. Bu itimadsızlık kelimesi iktisadi ve ticarî sahalardadır. İlim adamları olsun, ihtisas sahibi arkadaşlar olsun, bu işte memleketin bugünkü iktisadi güdümünü hakiki tenkidlere ve vak'alara intibak ettirecek şekilde hazırlanması zarurudur. Bunun için bilmiyorum bir yüksek iktisad komisyonu mu seçilsin, yoksa başka bir şekil mi bulunsun, her halde tedbir almalarında fayda vardır.

C.H.P. cilere gelince; onlar her vakitki gibi, karşı tarafın kuvvetinin değil, kendi zaaflarının darbeleri altında bu tartışmayı da kaybettiler. 7 eylülden sonra dünya piyasasındaki fiyat artışları icabı ihraç mallarımızın yabancı parasiyle ifade edilen dış fiyatları da artmış, kararların tek dayanağı olan "iç ve dış fiyatları ayarlama zarureti„ de hiç değilse şimdilik sözden ibaret kalmıştı. Bu kararların, iç fiyatlar, yıpranan sanayi ve ulaştırma tesislerini yenileme masrafları, devlet giderleri, v.s. üzerinde yapacağı tepkiler kestirilememişti. Demokratlar, sadece bu apaçık hakikatlara parmak basmakla hasımlarını yendiler.

Geçen yazımızın başlarında da söylediğimiz gibi, söz alanında kimin kimi yendiği bizi pek alâkadar etmez. Bizce, bu tartışmalardan çıkan asıl netice C. H. P. liler gibi Demokratların da emekçi kitlelerin hayat şartiyle ilgilenmedikleridir.

Meclis'teki o ateşli tartışmaların artık külü bile soğumuştur. 7 eylül kararlarından bir iki hafta sonra yeniden yükselmeğe başlıyan fiyatlar ise, ekim ayında olduğu gibi, kasım ayında da başı boş yürüyüşlerine devam ettiler. Buna mukabil, işçi ücretleri hâlâ yerinde saymaktadır. Kısacası, işçinin alım kabiliyeti günden güne düşüyor. Halk Partisi her zamanki gibi Türk işçisinin hayat şartlarına kulak asmamakta ücretlerin arttırılması zaruretine göz yummaktadır. Başbakan'ın İstanbul gazetecileriyle yaptığı konuşmadaki sözleri de bunun yeni bir delilidir. Ama, Demokrat Partinin bu mevzudaki tavrı da bugüne kadar C.H.P. den farksız olmuştur. Bununla beraber, biz yine başkanlarının Bursa'daki sözlerini işte şuraya yazıyoruz:

"İş Kanunu ve Çalışma Bakanlığı işçi meselesini müsbet bir şekle vardıramamıştır. İşçi alın teriyle çalışan ve çalışmasının karşılığını görmeğe hak kazanan bir vatandaştır. Sendika yapmak... onunu en mukaddes hakkıdır... İstikbali sağlamadıkça olgun işçi yetiştirilemez... Demokrat Parti millî bir partidir. Bütün vatandaşların olduğu gibi işçinin de hakkını koruyacaktır.„

Önümüzde bütçe müzakereleri var. Meslek dernekleri kanunu tasarısının müzakeresi var. Demokrat Parti bu fırsatlardan faydalanarak Türk işçisinin bugün israrla üzerinde durduğu isteklerini pekâlâ destekleyebilir.

1— Ücretlerin yeter nisbetlerde hemen attırılması,

2— Bağımsız sendikalara türlü yollarla yeniden zincir vurmağa kalkışılmaması,

3— Bütün Demokrat memleketlerde işçi sendikalarına tanınmış olan, ücret ve iş şartları üzerinde patronla doğrudan doğruya pazarlığa girişmek ve gerekirse greve başvurmak haklarının Türk sendikalarına da tanınması.

Türk işçisi, Demokrat Parti'ye (ne oldukları artık iyice belli olan bâzı azalarına değil) ancak bu takdirde "bir demokrat parti„ notunu verebilir. Yoksa, "sınıf partisi değil, millî partiyiz„ gibi sözlere, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'de de işçi sınıfının karnı toktur. C. H. P. edebiyatında bu türlü yaldızlı sözlerin âlâsı bulunur.

SENDİKACI

"Demokrasi var" denen yerde böyle yapılmaz

(Baş makaleden devam)

mayan derneklerin, gerek işçilerin gerek işverenlerin müşterek menfaatlerini temsil yetkisi yoktur" da denilmeseydi, böyle antidemokratik bir kanunun sınırları dışında kaldıkları için, küçük san'at işçilerini tebrik ederdik. Gerçi maddeler vüzuhsuzdur, lâstiklidir. "Esnaf" ın türlü kanunlarda türlü tarifleri yapılmıştır. Kimlerin "esnaf yanında çalışanlar" dan sayılacağı Çalışma Bakanlığının takdirine bağlı kalacaktır. Bunların kurmuş oldukları veya kuracakları derneklerin nihayeti ne olacak? Bu da Çalışma Bakanlığının arzusuna kalmış bir şeydir.

Tasarının tamamı okununca akla şu sualler geliyor: İşçi sendikaları, patronla karşı karşıya gelip ücret ve iş şartları üzerinde işçiler adına pazarlığa girişebilecekler mi? Belki, ama bu pazarlık hiç bir zaman sendikanın serbest iradesiyle sonuna kadar götürülemiyecek, çünkü arada uzlaşma olmazsa iş başka mercilere gidecektir. Uzlaşma olmadı. Bugünkü duruma göre işçiler topluca işlerini terk edebilecekler midir? Hayır. Çünkü bu, hâlâ da suç sayılmaktadır. Sendika, ücretlerin arttırılmasını, iş şartlarının ıslahını isteyebilecek midir? İstese de elinde bugüne kadar olduğu gibi hiç bir müeyyide bulunmayacaktır. Ama bunlar sendikaların başka gelen mes'eleleri, hakları, vazifeleridir. Bunlar tanınmadıkça sendika olmaz. Bu tasarının üzerinde çok duracağız. Biraz da İngiliz müşavirlerle konuşalım

Hükûmetin, Ankara'da çıkan baş organı "Ulus" ta geçenlerde şöyle yazılıyordu:

"Çalışma Bakanlığımız, acemisi olduğumuz bir alanda, kendi başına, el yordamıyle bir takım emprique hareketlere girişmedi. Tersine, kurular kurulmaz, işçi ve çalışma davalarında ileri gitmiş bir batı demokrasisinden, İşçi Partisinin iktidarı elinde tuttuğu, yani programını gerçekleştirmekle meşgul bulunduğu bir memleketten, İngiltere'den, iki uzman getirdi. Bu uzmanlar, Çalışma Bakanlığında iken Mr. Bevin'in en yakın iş arkadaşları idiler. Aramızdaki samimi dostluğun sevkiyle, bir cemile olsun diye bu iki zatı memleketimize yolladılar. Onlar, incelemeler yaptılar, yurdumuzu dolaştılar. İşçinin toplu olarak çalıştığı bölgeleri gördüler. Raporlarını hazırlayıp Bakanlığa sundular. Şimdi bu uzmanların tavsiyeleri yerine getirilmektedir."

Bu sözler sayın uzmanlar tarafından yalanlanmış değildir. O halde doğrudur. Şimdi kendilerinden soruyoruz: İncelemeler yaptıktan, yurdumuzu dolaştıktan, Türk işçisini toplu olarak gördükten sonra, Çalışma Bakanlığına böyle bir kanun tasarısı mı tavsiye ettiniz? Milletlerarası İş Konferanslarında müstemlekelerinizdeki insanlara bile tanımayı taahhüt ettiğiniz hak ve hürriyetlere Türk işçisinin lâyık olmadığını size telkin eden nedir? İncelemeleriniz, dolaşmalarınız neticesinde, Türkiye'nin müstemlekelerden de geri olduğu kanaatine mi vardınız? Medenî bir milletin, medenî insanlarısınız ve öğrendiğimize göre işçi sınıfının içinden çıkmışsınız. Türk işçilerinin zihinlerinde haklı olarak beliren bu sualleri cevaplandırmak, öyle sanıyoruz ki, medenî vazifelerinizdendir.

SENDİKACI

İŞÇİ SAĞLIĞI

Kömür Havzasında Sosyal Yardım ve Sağlık!

Maden ocakları çalışma şartlarının en ağır olduğu işyerleridir. Meslek hastalıklarının ve iş kazalarının en çeşitli şekilleri buralarda görülür. Yer altında gün ışığından ve temiz havadan mahrum olarak her an bir kaza tehlikesinin korkusu içinde ve yorucu, yıpratıcı bir iş yükü altında çalışan işçiler en büyük yardım ve bakıma muhtaçtırlar. İktisadî hayatımızın bel kemiği kömürdür. Her fabrika bacasından, kömür işçisinin emeği tütmekte, her vapur ve trende onun emeği yanmakta, her lâmbadan onun ışığı parlamakta, yine onun emeği tencerelerimizi kaynatmaktadır.

Endüstri sahalarının tesis ve ıslahında atılacak ilk önemli adım sağlık ve sosyal yardım servislerinin iyi bir şekilde organizasyonudur. Kömür havzasında müessir bir sosyal yardım hemen yok gibidir. Bütün mesele işçiyi meslek hastalıklarına, intanlara ve kazalara karşı korumaktır. Bu ağır şartlar altında çalışanlara her türlü yardım yapılarak, gıda, temizlik, kültür, spor ve eğlence bakımından, her ihtiyacının ilk plânda düşünmek gerektir. Bu işe de işletmenin masa başında çalışan memurlarından değil, işçilerden başlanmalıdır. Yani esas işçidir. Memur zümresi ikinci plânda yer alır.

Havzada ilk yapılacak iş, işçi sitelerinin tesisidir. Kışla gibi koğuşlar yaparak bekâr ameleyi barındırmak ve bilhassa münavebeli mükellef işçi çalıştırmak en hatalı yoldur. Zâten bu şekil, işi bir angarya hâline getirir. Basit, fakat sıhhî ölçüler üzerine yapılmış evlerde işçiler aileleriyle birlikte iskân edilmeli, her işçi devamlı ve sıkı bir sıhhi kontrola tâbi tutulmalıdır. İşçilerin, âileleri ile birlikte, iş garantisi altına alınması da şarttır. İşçi, ilerde işsiz ve sokak ortasında kalmak tehlikesinden kurtulmalıdır. Ücretlerin insanca yaşanabilir bir seviyeye çıkartılıp, müstekar bir hâle konması da zaruridir. Bunlar yapılırsa işin randımanı da pek tabiî olarak artacaktır ve bu yardımlar için harcanacak para istihsalin artması ile karşılanabilecektir.

Bu gibi iş yerlerinde vazife alacak olan hekimlerin de endüstri hekimi vasfını hâiz olması şarttır. Endüstri hekimi, modern hijyen tatbikatını, kaza ve hastalıklara karşı koruma metodlarını bilmekle beraber ekonomik ve sosyal malûmata da sahip olmak zorundadır. Maden ocaklarında hekim, sağlık tedbirlerinin tatbik ve kontrol edebilmek için teknisyenlerle iş birliği sayesinde işçilerin sağlığı ve binnetice randımanlı ve rasyonel istihsâl temin edilebilir. Bu suretle hastalıklar çıkmadan ve kazalar olmadan önlenir. Meselâ veremi, milyonlar sarfile kurulacak sanatoryomlar yerine, işçinin verem olmamasına dikkat etmek hem daha insanî, hem de daha az masraflı bir iştir. Bugün sanatoryomlarda da olmadığından vereme tutulan işçi havzadan ihraç edilmekte ve ölümle başbaşa bırakmaktadır.

Gelecek yazımızda yine bu mevzuda devam edeceğiz

Sağlıkçı

Zindanlarda Çürütülen. Yunanlıların feryadı

(Baştarafı 1 nci sayfada)

demokratik şuur tetiktedir. Denilebilir ki Yunan halkı kadar hürriyet ve demokrasi uğrunda yılmadan kahramanca kan dökmüş millet hemen yok gibidir. Bununla beraber Yunanistanı koloni halinde idare etmiye başlayan ingilizler emperyalist gayelerinin tahakkuku için kralcıları olanca gayretleri ile desteklemektedirler.

İşkence hücrelerinde inleyen 30 demokrat vatandaş bir yolunu bulup Amerikada size vaziyetlerini bildirmiye karar verdiler. Biz bir demokrat avukat olan J. Tsoupros'da sizin adresinizi gördük. Bu zat da birçok inkilâpçı yunan münevverleri gibi bizimle beraber hapishanededir. Çünkü haksız yere zındanlara atılan demokrat vatandaşların müdafaasını üzerine almak istemiştir. Aramızda yurdumuzu faşist boyunduruğundan kurtaran mukavemet hareketine iştirak etmiş Angelopoulo ve Esthathion adlarında iki zabit te var. Buna karşılık Almanlarla iş birliği yapanlardan pek çoğu halen serbest halde dolaşmakta ve hakiki vatanperverleri tenkile çalışmaktadır. Dr. Vasilos Karlatiras da bizimle hapishanede bulunuyor. Bu zat işgal esnasında Steni kasabasındaki evinde amerikalıları saklamış ve evini mukavemet hareketine bir karargâh ve depo olarak kullanmıştı. Böylece memleketimizin hakiki demokrat evlâtları hapislerde, dağlarda, ormanlarda, sürgünlerde sürünürken iktidara hiçbir zaman lâyik olmıyan monarşistler ingiliz baskısı altında zorla başta tutulmaktadırlar. Sizden, haksız yere zindanlarda çürüyen demokrat yunan vatandaşlarınızın seslerimizi Amerika halkına duyurmanızı rica ediyoruz. Halen yunanistanda neler olduğunu bu büyük demokrasi diyarı bütün çıplaklığı ile öğrenmelidir. Demokrat yunan halkı; ingiliz emperyalistlerine ve onların kolktukları altına sığınıp vatandaşları terörle titreten monarşist güruhla sonuna kadar savaşacaktır.

Yunan demokrasisine yardım bekliyoruz.

Hürmetler eder, hararetli selâmlarımızı yollarız.

İmzalar:

Natis Kapnisis (mühendis), T. Demetrion (işçi lideri), J. Angelopoulos (zabit), K. Kapolos (avukat), J. Tsoupros (avukat), R. Karlatipras (doktor)

Siyasi İcmal

Gözü Doymayan Emperyalizm

Harp içinde İngiliz ve Amerikan devlet adamları arasında yapılan toplantılarda konuşulan şeyleri yavaş yavaş öğrenmiye başlıyoruz. Bu yolda yapılan ilk neşriyat, Rooaevelt'in oğlu Elliot Roosevelt'in neşrettiği kitaptır. Bu eserde Churchill ile Roosevelt arasında geçen konuşmalar yazılıdır. Uzağı gören bir devlet adamı olduğunda şüphe bulunmıyan Roosevelt'in harpten sonra ortaya çıkacak meseleleri evvelden kestirdiği ve meselelerin halli için elinden gelen gayreti sarfettiği apaçık anlaşılmaktadır. Roosevelt, emperyalizme düşman bir adam olarak görünüyor. Nitekim Churchill ile yaptığı konuşmalarda hep İngiliz emperyalizmine hücum etmiş ve kurulacak sulh için, en büyük engelin, başka milletleri, sömürmek olan emperyalizm olduğunu anladığını göstermiştir.

Bundan evvelkinde olduğu gibi, bu harbin de emperyalist hırslardan doğmuş olduğuna şüphe yoktur. Bütün Asya kıtasının en bereketli toprakları (Hindistan dahil) ile Cenubî Afrika, Irak, Filistin, Ürdün, Mısır, ta ötelerde Avusturalya İngiliz emperyalizminin kucağına düşmüşlerdir. İngilterede işbaşına geçen hükûmet, harp senelerî içinde'ki vaidlerine uyarak, buraları istikbâline kavuşturacak yerde, yeni yeni memleketlere el atarak müstemlekelerini çoğaltmanın yolunu aramakla meşguldür. Bu arada Yunanistan misâlini bütün acılığı ile ortaya sürmek mümkündür. Dünyanın en medenî milletlerinden biri olan Yunanlılar, düşman bir memleket imiş gibi, İngiliz işgali altındadır. Uzun harp seneleri boyunca, faşist kuvvetlere karşı savaş açan demokratlar, şimdide yeni işgalcilerle çarpışmak zorunda kalmaktadır. İngilizler harp sonundan beri, emperyalizmi istemiyen bütün demokratlara olduğu gibi, Yunan demokratlarına da kominist adını takmıştır. Bu gün bu memleketin içinde kıvrandığı ıztırap bütün Yunan halkı ile beraber, dünyanın dört köşesindeki her antiemperyalist vatan severi üzmektedir.

Hulâsatan söylemek lâzım gelirse, bu gün konferanstan konferansa atılan ve bir türlü tükeneceğe ve halledileceğe benzemiyen sulh meselelerinin bu kararsız durumu, zaferin emperyalist hırslara, büyük mâlî sermaye menfaatlerine âlet edilmek arzusundan doğmaktadır. Küçük, büyük, yaşamak ve istiklâline sahip kalmak istiyen bütün milletler için tek çıkar yol, kenar millî siyasetlerinden kıl kadar şaşmamak, ve kenar istiklâlini kurtarmak uğruna bile olsa, her hangi bir emperyalist kuvvete baş eğmemektir. Çünkü böyle bir durum, o milletin istiklâli ve toprak bütünlüğü için en büyük tehlikeyi teşkil eder.

A. Altan

İş ve İşçi Hayatı

Üsküdar Tramvay İşçilerinin İstekleri Hakem Kuruluna aksetti

İstanbul tarafındaki işçilere tanınan haklardan istifadeyi istiyen bu işçilerin müracaatları tetkik ediliyor

Kırk arabasından ancak otuz ikisini çalıştırabilen Üsküdar tramvay şirketinin altmış vatman, doksan biletci ve doksan beş atölye işçisi kendilerini İstanbul mıntakası tramvay işçileriyle mukayese ettikleri zaman irkilmekte haklıdırlar.

İstanbul tramvay işçileri yedinci günün tatil ücretini tamamile aldıkları halde Üsküdar tramvay şirketi bu hakkı tanımamaktadır.

943 de yürürlüğe giren % 50 gece zamları kararnamesine rağman Üsküdar tramvay işçileri bu hakdan da faydalanamamışlardır.

İstanbulun biletci, vatman, ve kontrolörleri her ay ortalama onar lira bilet primi alırlarki bu, bilet başına satışdan üç para alınarak toplanan paranın taksiminden gelir. Ayrıca atölyede çalışan fen işçileri de dahil olduğu halde günde yirmişer kuruşluk intizam primi alırlar. Üsküdar şirketi ve bilet primi ve nede intizam primi vermemektedir.

Üsküdar şirketi evvelce elbiseyi yaptırır ve günü doldukta geriye alır, sattırırmış. İşçiler buna itiraz etmişler. Şirket de tutmuş eskileri geri almaktan vaz geçmiş. Geçmiş amma bu seferde elbiselerin kumaş kalitesini düşürmüş. Elbiseler kısa zamanda geyilmez, geyilsede ısıtmaz bir hale geliveriyormuş. İki sene müddetle verilen kaputlar birinci senenin sonu gelmeden süzülüp akmakta imiş.

Fen işlerinde, yani atölyelerde çalışan işçilere verilen tulumlar tülbent bezi gibi iki günde açıldığı halde iki sene üzerinden hesaplanmakta.

Mühim bir meselede, işçilerin ayda iki defa para alışları. Yeni bir iç tüzükle her ayın 13 ve 26 sında ücretler verilmekte, fakat bu günler bayram vesaire gibi tâtile rastlarsa para dağıtılmamakta, işçiler de bayram ertesini beklemeye mecbur kalmaktadırlar.

Teşkilât bakımından daha eski ve geniş olan İstanbullu arkadaşlarının elde ettikleri hak ve menfaatlere en uygun dileklerle ortaya çıkan bu üçyüz işçinin karşısına iş verenin vetosu dikiliveriyor.

21-10-946 tarihli dilekcelerinin iş veren tarafından red edildiğini gören bu üçyüzler ayak diriyor ve hakları üzerinde bir adım gerilememeğe karar vererek mü'messilleri vasıtasiyle bölge çalışma müdürlüğüne baş vuruyorlar.

Şirketle işçiler arasındaki ihtilâf, kanunu mecrasında yürürken şirket müdürlerinin işçi mümessilleri üzerindeki baskıları başlıyor, ve bu arada bir işçi mümessili sudan bir bahaneyle işden uzaklaştırılıyor.

İhtilâfı halle memur iş müfettişinin bütün gayretleri sırf, iş verenin en ufak anlaşma zihniyeti göstermemesi yüzünden baltalanıyor. İtirazcı mümessil Sabri Kırçıl'ın kati protestoları, meseleyi vilâyet hakem kuruluna naklediyor.

3-12-946 da Vali muavini İsmail Hakkı'nın başkanlığında, Vilâyet hukuk işçileri müdürü, İş bölge müdürü, avukat Osman, müfettiş Sedat Tozdemir, Üsküdar tramvay şirketi müdürü Feridun Manyas ve işçi mümessillerinden de Ferit Kayra, Kemal Arca, Hasan Akay, Mehmet Karatepe, ve Sabri Kırçıl'dan mürekkep hakem kurulu uzun inceleme ve tartışmalardan sonra şirket müdürünün bütçe müsaadesizliğini ileri sürmesiyle çıkmaza giriyor. Şirket bilânçolarının tetkiki için toplantı 12-12-946 ya tehir ediliyor.

Hakem kurulu, işçilerin haklı dileklerini prensip olarak kabul ettiği halde iş verenin bütçem müsait değildir deyip ayak diremesini anlamak güçtür.

Şirketi kârlı veya zararlı bulunmasiyle işçilerin hak ve menfaatleri arasında ne gibi münasebet bulunabilir. İşçi şirketin kârından hissemi almaktadır ki zararına göğüs gersin.

Üsküdar tramvay işçilerinin çok haklı dileklerinin yakın zamanda gerçekleşmesini temenni ederiz.

H. Malkoç

Ankara Terziler Sendikası nasıl kuruldu?

«Bizim Ankarada kurduğumuz terziler sendikası da cemiyetler Kanunu hükümlerine tâbi olduğu halde kanunda yazılı olmayan birçok hareketlere hedef olmuştur.

21-11-946 cuma günü sendikamızın kurulduğunu bildiren bir dilekçe yirmişer kuruşluk damga pulunu havi dört nizamname ile vilâyete müracaat edildi. Vali muavini emniyet müdürlüğüne havale etti. Emniyet müdürlüğünde nöbetçi polis tarafından ikinci şube müdürlüğüne götürmekliğim ihtar olundu. İkinci şube müdürüne götürdüm, birinci şubeye havale etti. İstida ve nizamnameleri birinci şube müdürlüğünde Ziya beye götürdüm.

***

Ziya bey istidamızı alıp baktıktan sonra "Bu noksan„ dedi. "Hepinizin nüfus kâğıtlarını, ikâmetgâh ve çalışma adreslerini, hal tercümelerini, ananızın, babanızın olup olmadığını, evli veya bekâr olduğunuzu, çocuklarınızı ve şimdiye kadar nerelerde çalıştığınızı ve nereden geldiğinizi, hangi tarihte geldinizi bir büyük keğıt üzerine teker teker daktilo ile yazdırarak bana getirin o zaman bizde muameleyi yapmağa başlarız" dedi. Ben şaşırdım. Cemiyetler kanununda böyle birşey olmadığını söyleyince bana «Hayır efendim bunların olması lâzım, cemiyetler kanununu bizde okuduk» dedi. Vaziyetin hiçte böyle olmadığını cemiyetler kanununu okuyan bütün vatandaşlarımız bilirler. Bay müdür bu muameleyi bize karşı niçin reva gördü?

Ben arkadaşlardan nufus kâğıtlarını ikisi eksik olmak şartile topladım ve çift adreslerini alarak müdüriyete götürdüm. Aradan bir hafta geçtiği halde nufus kâğıtlarının ikisi eksik olduğu için bana kayıt numarası verilmedi ve «ben senin yanına bir polis vereceğim beraberce o iki nufus kâğıtlarının sahiplerine gideceksiniz yerlerini sen memur beye göstereceksin memur bey de nufus kâğıtlarının suretini çıkaracak ve siz de başka bir zaman gelin istidanın kayıt numarasını alın" dedi. Ben de polis yanımda olduğu halde mecburen arkadaşların çalışma yerlerinden birini gösterdim Diğerinin yerini de tarif ederek ayrıldım. Ben ayrılırken yanımdaki memur bey bana hâlâ soruyordu "Ya orada yoksa ?"

Ankara Terziler Sendikası kurucularının başına gelen ve sizin başınıza gelmemesini temenni ettiğimiz durum bundan ibarettir.

Sendika kurucularından Mehmet Sarp

Yeni bir iktisadî buhran mı?

(Baştarafı 1 nci sayfada)

senesi tamamlanmadan yeni bir iktisadî buhranın alâmetleri yine Amerikada belirdi. Son gelen Amerikan mecmuaları borsalarda esham ve tahvilâtın düştüğünü ve bir «iktisadi sarsıntı» nın beklendiğini söyliyorlar. Harpte birikmiş kazançlar umulduğu kadar çıkmamış, mesken inşası programının tatbikinde güçlükler belirmiş ve patronlar işçilerin burnunu kırmak için böyle bir «sarsıntı» için ellerinden geleni de esirgemiyorlarmış. Şimdi, 1947 senesinin ortalarında «nisbeten kısa» bir sarsıntı bekleniyormuş.

Bir kere bir sarsıntı belirdikten sonra onun ne kadar süreceğini kimse söyliyemez. 1929 buhranının da kısa süreceği söylenmişti, hatta 1932 senesinde bile hâlâ bazı çevreler "Refah köşe başında bekliyor„ demişlerdi, halbuki o yıl buhranın en şiddetli yılı olmuştu. İktisadî buhran başladığı zaman bu yine bir dünya buhranı olacaktır ve her memlekette bunun ağırlığını yine maalesef işçi ve dar gelirli halk kitleleri çekecektir.

İbret Aynası

Yarı şaka, yarı ciddi.

Ayıp oluyor :

Başvekil İstanbulda epeyce lâf etti. Bunların hepsini ele alıp konuşmak lâzım gelse, deli pösteki sayar gibi, belki bir sene sözün arkası gelmez. Hangi birine dokunalım!

Bizdeki yiyecek bolluğu, sevgili dostumuz, İngiliz İmparatorunu imrendirirmiş. Aksarayda pazardan küfe dolduran kadınlar varmış. Daha neler!..

Pek muhterem Başvekil, şehrimizin muteber tüccarları tarafından kendisine çekilen ziyafette yediklerinin tadı damağında kaldığı için boyle konuşuyor galibal..

Yalnız, bu sözler, milletin ıztırabı ile acı bir istihza teşkil ediyor. Bu hafif sözler, bu iztiraba hürmeten olsun sarfedilmemeli idi. Pek ayıb oluyor!

Kim dinler :

Pek sayın Başbakan, işçi ücretlerinin bahis mevzuu eden bir gazeteciye, (Onlar da patronlariyle anlaşsınlar) cevabını vermiş.

En büyük patronun Hükûmet olduğu bir memlekette işçi en evvel Hükûmete başvurmakta haklıdır. Ve biz ilk sayımızdan beri bunu hükûmete duyurmaya uğraşıyoruz. Ama kim dinler!..

Bravo Demokrat :

Sıkı yönetim 6 ay daha uzatıldı. Mecliste tasarının münakaşaları yapılırken, Demokrat Fuat Köprülü "Sıkı yönetimin bile kâfi gelmediğini söyliyerek C.H.P. den bir hayli alkış ve bravo toplamış.

Sıkı yönetimden daha sıkısını bir Demokrat için ne olduğunu anlamak güçtür. Timurlenkten dişi filin yanına bir erkeğini de isteyen Hoca Nasrettin ile Profesör Köprülü arasındaki fark, birinin yalnız hoca, diğerinin ise hem Hoca, hem Demokrat, hem de Köprülü olmasıdır.

Bravo Demokrat!..

Ali Altan

İstanbul sendikalarının adresleri

Sendikalar birliği :
Beşiktaş hasfırını caddesi hasfırın mahallinde No. 44 - 46

Tütün işçileri sendikası ve İnşaat işçileri sendikası:
Beşiktaşta sendikalar birliği binasında.

Maden sanayii işçileri sendikası:
Kalafat yeri, kürkcü kapı No. 167

Şoförler sendikası:
Fındıklı, dere içi sokakta.

Basın yayın, kol ve kafa işçileri sendikası:
Vilâyet karşısı, İzzettin han II nci kat, No. 10

Ayakkabı işçileri sendikası :
Çemberlitaş, Çukur han No. 6

İşçi külübü :
Merkez: Beşiktaş sendikalar birliği binasında.

Sendika işlerine ait müracaatlar Beşiktaşda birlik dairesine yapılacaktır.

DÜZELTME

Geçen sayımızda "İşçi Ücretlerine Zam İstiyoruz„ başlıklı yazıda bazı rakam yanlışlıkları olmuştur. Zamdan sonra, ençok kazançlı memurun eline (makam ve çocuk zamları hariç, aynî yardım dahil) 646 (Ankara'da 699), en az kazançlı memurun eline ise 123 (Ankara'da 136) lira geçecektir. "1943 İş istatistikleri„ ne göre o yılın çalışılan gün vasatisi 235, iki yüz otuz beş gündür. Böylece düzeltir, özür dileriz.

İzmir mensucat sanayii işçileri sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

15 — Kontrol komisyonunun ödevi senede iki defa Sendika hesaplarını tetkik etmek müşahedelerini bir rapor şeklinde takib eden umumi içtimaa sunmak, Sendika azaları arasında veya azalarla idare heyeti arasında çıkan ihtilâflarda hakem rolü oynamak, beşinci madde mucibince Sendikadan çıkarılmaları idare heyeti tarafından kararlaştırılan azalardanitirazlarını kabul ve müdafaalarını dinlemek ve hasıl edeceği kanaate göre çıkarma kararını bozmak veya kararlaştırmak veya ayrıca arkadaşlara uymayan hal ve tavırlardan dolayı disiplin cezaları tayin etmektir.

16 — Sendikada uygunsuz hareketleri görülen azalara tatbik edilecek cezalar : İhbar, tenbih ve geçici çıkarmadır. Temelli çıkarma yalnız dördüncü maddede sayılmış hallerde tatbik olunur.

17 — **Sendikanın gelir kaynakları :**

Sendikanın gelir kaynakları şunlardır : Girişte her yeni azadan tahsil edilen ve bir defaya mahsus olmak üzere ustalardan bir lira çıraklardan elli kuruş yazılma ücreti. Azaların ödemeğe mecbur oldukları ustalar için yüz, çıraklar için elli kuruş âidatları, teberrüları ve Sendika faidesine verilecek müsamere ve temsillerin bıraktığı kârlar ve ilâhır.

18 — Aylık aidat on liradan fazla olamaz. Aidat ödendikçe aza defterine ve diğer defterlere kayıt olunur.

19 — Sendikaya aidattan fazla para yardımında bulunmak imkânına malik olan azalar bu yardımı teberrüler şeklinde yapabilir.

20 — Aile durumu vesair meşru sebeplerle sıkıntıya düşenler için geçici olarak aidat ödeme mükellefiyetini idare heyeti kaldırabilir.

21 — Aidattan elde edilen gelirin dörtte biri mensucat işçilerinin haklarının korunması vesair fevkalâde ihtiyaçlara sarf edilmek üzere saklanır ve bu ihtiyat akçasına en sıkı durumlarda bile dokunulmaz.

22 — İzmirde'bir İşçi Sendikaları Birliği ve memleket ölçüsünde bir Sendikalar Federasyonu kurulur veya bu maksatları güden bir hareket uyanırsa Mensucat İşçileri Sendikası umumi bir içtima akteder ve derhal bu işçi sınıfı birliğine iltihak eder.

Sendika faaliyeti tatil zorunda kaldığı takdirde tasarrufundaki mallar İzmir İşçi Sendikaları Birliğine devrolunur. Böyle bir teşekkül mevcut değilse İzmirde mevcut azası en çok üç İşçi Sendikası arasında taksim olunur.

İzmir Tütün İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

geçen sayıdan Devam

8 — İdare heyetinin vazifeleri ikinci maddede sayılan gayeleri gerçekleştirmeğe uğraşmak, aza aidatını ve teberruatı toplamak veya kabul etmek bunları alınacak veya evvelce alınmış kararlara göre sarfetmek tütün işçilerinin umumi menfaatlerinin korunması için Sendika varidatının mühim bir kısmını sağlam bir ihtiyat akçesi halinde saklamak. İşçileri ilgilendiren her çeşit iş şartları sağlık ve gündelik meselelerini aralıksız göz önünde bulundurmak ve onların müşterek adlarına teşebbüslere girişmek icabında protesto mitingleri yaptırmak kültür sahasında işçilerin seviyesini yükseltmek için imkân dahilinde olan her çareye baş vurmak, mühim kararlar almak zarureti hasıl olunca olağan üstü toplantılara çağırmak ve ilah.. dır.

9 — İdare heyetine seçilen azalar umumi içtima sonunda ilk toplantılarını yaparlar. Kendi aralarından birini Sendika mesul kâtipliğine bir diğerini muhasip ve veznedarlığa ve bir üçüncüsünü de teşkilât ve kültür işleri kâtipliğine seçer. Her günlük işleri bu üç aza ve ihtiyaç olursa muavinleri idare eder ve teşkilâtlandırır.

(Sonu gelecek sayıda)

İstanbul Basın ve Yayın kafa ve kol İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

10 — Sendikayı resmi makamlar, işletmeler ve Sendikalar Birliği önünde temsil etmek ve para işlerinde veznedarla birlikte imza koymak ve Sendika adına taahütlere girişmek yetkileri mesul kâtibe aittir. Mühim işlerde idare heyeti onunla birlikte temsile iştirak etmek üzere bir veya birkaç üyesine vekâlet verir.

11 — Vezne ve hesap kâtibi üye aidatını makbuz vererek toplar, yine makbuz mukabilinde teberrüat ve sair Sendika gelirlerini teslim alır ve bunların hesabını tutar ve idare heyeti karariyle veya mesul kâtibin tensibiyle zaruri masraflar yapıldıktan sonra para mevcudunun 25 liradan fazlası her akşam mesul kâtibin ve evznedrrın müşterek hesaplarına bankaya yatırılır.

Devamı gelecek sayıda

İzmir Müessese, Ticarethane ve Esnafları Müstahdemin Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

c) Müstahdemlerin fikri ve bedeni serpilmeleri sağlamak için ihtisas kursları, spor talimleri ve oyunları memleket ve dünya meselelerine dair konferanslar, güzel sanat dersleri korolar ve saire organize etmek .—broşür, mecmua ve gazete gibi yayın işleri ile uğraşmak ve bu çeşit kültür faaliyetlerine elverişli bir müsdahdemin kulübü açmak ve idare etmek.—

d) Müstahdemler arasında tesanüt duygularını geliştirmek ve fiili hareketler halinde yükseltmek.

e) Bir karşılıklı yardım sandığı kurarak teker teker sefalete düşen veya hastalık, sakatlık, ihtiyarlık, ölüm ve doğumlarda Sendika azalarına aynî veya nakdi yardımlarda bulunmak ve İ. M. T. E. M. S. mensuplarının umumi menfaatlerinin korunması için sandık mevcudunun mühim bir kısmını başka yerlere harcamayıp saklamak.

f) Sendika yardım sandığı kuruluncaya kadar Sendika geliri ile acil vakalarda idare kurulu kararı ile üyelerimize münasip yardımlarda bulunmak.

Devamı gelecek sayıda

İzmir Basın ve Yayın Kafa ve Kol İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

5 — Yanlız ahlâkça düşük olanlar, işçi ahlâkına yakışmıyacak şekilde işçilerle iş verenler arasında fesat karıştıranlar, sendika menfaati aleyhine menfi propaganda yapanlar, Basın ve Yayın Kafa ve Kol İşçileri menfaatine aykırı hareket edenler veya bulunanlar Heyeti İdare karariyle sendikadan çıkarılırlar.

Teşkilât

6 — İzmir Basın ve Yayın Kafa ve Kol İşçileri Sendikasının faaliyetini yedi kişilik bir idare heyeti sevk ve idare eder. Bu heyet, bir sene için çoğunluk esası üzerinden sendika üyelerinin genel bir toplantısında seçilir. En az sendikada bir senedenberi kayıtlı bulunan ve kendisine verilen içtimaî işlerde kabiliyet göstermiş bulunan her üye, idare heyetine seçilebilir.

Muvakkat hüküm:

Sendika kurucularından en az üç kişi, ilk üç aylık kuruluş devresinde İdare Heyeti vazifesini görür. Bu muvakkat idare heyeti, üç ay sonra sendikaya kaydedilmiş bulunan üyeleri genel bir toplantıya çağırır. Bu toplantıda Ana Nizamnameyi olduğu gibi veya değiştirerek çoğunluğun oyu ile kabul edilir ve nizami idare heyeti seçilir.

7 — İdare heyetinin vazifeleri, 2 nci maddede ve bu maddenin fıkralarında sayılan gayeleri gerçekleştirmeye uğraşmak, üye bağışları toplamak veya kabul etmek, bunları alınacak veya evvelce alınmış kararlara göre sarfetmek, Basın ve Yayın Kafa ve Kol işçilerinin menfaatlerinin korunması için Sendika varidatının mühim bir kısmını bir sağlam ihtiyat akçesi halinde saklamak, Basın ve Yayın Kafa ve Kol işçilerini ilgilendiren her çeşit iş şartlarını sağlık ve güvenlik meselelerini aralıksız olarak gözönünde bulundurmak ve onların müşterek adlarına teşebbüslere girişmek, icabında kanunun müsaadesiyle protesto mitingleri yaptırarak kültür sahasında seviyelerini inkişaf ettirmek için imkân dahilinde bulunan her çareye baş vurmak, mühim kararlar almak zarureti halinde olaganüstü toplantılara arkadaşları çağırmak ve ilh...

(Devamı gelecek Sayıda)

Ankara Terziler Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

1 — Ankara Terziler Sendikası adı altında siyasi olmayan bir cemiyet kurulmuştur.

2 Sendika adının kısaltılmış şekli (A. T. S.) remzi ile gösterilmiştir.

3 — **Maksat ve Gayeleri :**

a) Sendikaya yazılı işçileri iş verenler, ve Hükûmet makamları önünde temsil etmek işçilerin her türlü hak ve menfaatlarını korumak ve yapılan haksızlıklara karşı mücadele etmek,

b) İşçileri ilgilendiren her kanunun tatbiki ve işçi haklarını koruyacak kanunların çıkarılmasını temin etmek, işçilerin kanunî yollardan haklarını aramak ve onlar adına dava açmak,

c) İşçiler ve ailelerinin sağlık durumlarile ilgilenerek parasız muayene ve tedavilerini temin etmek,

(Devamı gelecek sayıda)

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden Mitat Kemal Akkanat
Çarşı kapı kürkçüler pazarı sokak No: 14 F-K Basımevi

Eskişehir serbest sanayi işçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

g) — Sendikamızında iştirak edeceği bir teknik heyet vasıtasile serbest işçilerin ve işletmecilerin ehliyet usulüne tâbi olmalarını sağlamaya çalışmak sendikamızın vazifesi olacaktır.

h) — Hem devlet veya şirket fabrikalarında ve hemde serbest piyasada iş yürüten kimselerle sendikamız mücadele edecektir. Kanunende yasak olan bu usulü sendikamız işçilerin umumi menfaatine zararlı sayar.

4— **Giriş ve çıkış :**

Eskişehirde serbest sanayi işlerinde çalışan işçi ve müstahdemler din, ırk, ve milliyet farkı gözetilmeksizin sendikamıza girebilirler. Sendika menfaatine aykırı harekette bulunanlarla işçi sınıfının umumi menfaatlerini baltalayanlar, kara borsacılar ve ahlâkan fena tanınmış kimseler sendikaya giremezler, girenler olursa idare heyeti karariyle çıkarılırlar.

5— **Teşkilât :**

Eskişehir S. S. İ. S. nin merkez idare heyetini (II) kişilik idare meclisi azaları teşkil eder. İdare meclisi azaları ilk içtimada kendi aralarından birini sendika mesul kâtipliğine bir diğerini hesap ve vezne kâtipliğine bir üçüncüsünüde teşkilât kâtipliğine seçerler. Bu üç şahıs kurucu aza sayılır ve idare meclisine karşı sorumludurlar.

6— İdare meclisi lüzum gördüğü taktirde dahına icra komisyonuna yardımcı mümessiller ihdas eder. Mümessiller daimi surette sendika mesul kâtibi ile temas ederler ve ona karşı sorumludurlar.

7— Sendikanın bil umum muhaberatından mesul kâtip sorumludur.

8— İdare meclisi azaları 15 günde bir defa olmak üzere mesul kâtibin başkanlığında içtima eder ve daimi icra komisyonunun vereceği faaliyet raporunu tetkik eder.

9— Sendikanın idaresi bu ana nizamnameye göredir. Ana nizamnamenin katiyetle belirtmediği meselelerde idare heyetinin vereceği kararla olur. Daimi icra komisyonu bunun haricinde hareket edemez.

10— Sendikaya kayıtlı aza her altı ayda bir umumî içtima akteder, bu içtimalarda işçi sınıfını ilgilendiren umumi meseleler görüşülür, münakaşa edilir ve idare meclisine luzumlu direktifler verilir.

11— Sendika azası her sene muntazaman kongre akteder ve bu kongrede idare meclisinin vereceği raporu ve hesabatı tetkik ederek idare meclisini faaliyetinden dolayı ibra eder veya alınması icap eden tedbirleri karar altına alır. Sendikaya kayıtlı azanın umumî içtimaı ve kongreye daveti ve bu içtimalarda alınacak kararların azaya bildirimi ya bir beyanname veyahut gazetelerle neşredilmek suretile yapılır.